

Jama Pekel

Edini slap v slovenskih kraških jamah

Dostop: Jama Pekel je 5 km na sever oddaljena od Šempetra v Savinjski dolini. Parkirišče je urejeno 200 m pred vhomom v jamo. Ogledati si jo je mogoče vsako polno uro vsak dan od 1. aprila do 30. septembra od 10. do 17. ure, oktobra in marca pa v treh urah le ob sobotah in nedeljah. Ogled traja eno uro. V jami je temperatura 10 stopinj.

Naravne lepote

Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Ponikovska planota je krompirjevemu gomolju podobno gričevje med Velenjsko kotlino, Dobrnskim podoljem in Spodnjo Savinjsko dolino. Kako se je sredi zelene Štajerske znašla ta okrog 40 kvadratnih kilometrov velika zaplata kraških tal, je še zmeraj ne do konca razjasnjena skrivnost ustvarjalnega spreminjanja sveta, ki pa ji znanstveniki močno dihajo za ovratnik. Potem ko je pred približno 200 milijoni let odteklo Panonsko morje, so tektonski premiki dvigovali apnenec (v katerem je uklenjenih še obilo fosilnih školjk) okoli 200 metrov nad naplavinsko ravnino Savinje. V njegove razpoke je po potresih vdirla voda, ga raztapljala, pri čemer so se razvili kraški pojavi, ki so enaki pojavom na matičnem primorskem Krasu, le da večinoma manj izraziti. Na Ponikovskem krasu, ki je zdaj zavarovan kot krajinski park, je ostalo obilo vrtač, požiralnikov, ponikalnic in jam. Od severa na jug je ta kras ves razrezan s potoki, ki hitijo proti Savinji. Potok Ponikvica

Vhod v jamo Pekel. Vdolbine v skalovju dejansko vzbujajo vtis postave demoničnega bitja, ki straši pred vstopom v podzemlje.

je, potem ko je tekel po Ponikovski planoti, izdolbel še jamo Pekel, zato se za kazen po iztoku iz nje imenuje Peklenščica; tako bistra, tako nežna voda, pa tako krivično ime. A saj zna peklenšček tudi zapeljovati, ali ne? Ponikovski gotovo; kar dajte se zapeljati.

Jama ima svoje ime po vhodnem žrelu, ki je stisnjeno v ozko potično globel. Ostro oko nad njim razloči spotegnjen skalni vzorec in v njem po sugestiji ljudske domišljije morda prepozna tudi oblike peklenščka. Skalne vdolbine in roglji so se res spremenili v posrečeno figuro, ki se sklanja nad vhod. Najbrž luknja v podzemlje nekoč res ni mogla pomeniti drugega kot vhod v pekel, domovanje hudičev.

No, v jami so živeli neandertalci, turistično pa je bila opremljena že pred več kot 100 leti, saj je s svojimi drznimi oblikami in nenehnim pretakanjem voda – zaradi česar se očem dozdeva, da kapniki kar vidno rastejo pred njimi – takoj očarala jamarje in obiskovalce. To se ji posreči še danes. Nekoč je bil vhodni del lepo zasigan s kapniki, a so jih zbiralci skoraj do zadnjega potolkli. Še zdaj kak obiskovalec globlje v jami s prstom posname viseči makaronček sige in v sekundi uniči desetletja star naravni pojav.

Pekel premore 1159 metrov osvetljenih in dobro varovanih oglednih poti. V spodnjem, vodnem delu vanj kar skozi kapnike vdre štiri metre visok vodni steber Peklenščice; to je edini slap v slovenskih turističnih jamah. Kot da bi govoril, da je za ta štajerski kras značil-

no predvsem navpično pretakanje. Stalaktiti, stalagmiti in kapniški stebri se pravljичno svetlikajo.

Obiskovalci se iz spodnjega dela jame pretaknejo v višji, suhi del; višine zavitega vzpona je približno kakor v 13-nadstropni stolpnici. Veliki stalaktiti spominjajo na šope banan ali kapniške orgle, voda se zadržuje v ponvicah, kotanjicah ali skledah, v katerih se skrivajo slepi jamskimi polžki in krešiči pa tudi kanibalski raki. Tudi v zgornjem delu živi nešteto bitij, netopirjev, pajkov, hroščkov, nekaterih prav mističnih, porojenih iz zakona med apnenecem in vodo. To niso peklenščki, ampak zavesaste, palčkaste, žabaste, orglaste, stebričaste kapniške tvorbe, od katerih so tiste, ki so najbližje dosegu človeških rok, že kar črno pomaščene; kakor da ta vitez govori, kako v človeku tiči nagon po telesnem stiku z večnostjo, v Peklu utelešeno v mrzlih, spolzkih kapnikih.

Edini slap v slovenskih turističnih jamah ima ime Peklenščica.

Obiskovalci se v jami Pekel najraje držijo skupaj.

Na vrhu jame, pod nekakšnim naravnim mostom, pravijo, vdirajo skozi razpoke že končiči koreninic. To je utrjevalcem poti v jami nekoč razodelo, da je beli dan blizu. Brez merilnih instrumentov so kar po smeri teh korenin pretolkli izhodni rov, dolg štiri metre. Po njem pridejo očarani obiskovalci na površje.

Kdor ostane še pri močeh, lahko nadaljuje pot po svetlem kraškem gozdu, kjer so gozdarji uredili 2 kilometra dolgo učno pot in jo kot vse svoje učne poti v Sloveniji speljali prijazno nazorno in zanimivo, z ljubeznijo do gozda. Na Ponikovskem krasu jim je uspelo prepričati ljudi, kako imata lahko na videz nepovezljiva pojava, kakor sta podzemna jama in gozd, veliko skupnega, celo skupno življenjsko pot; to je večna pot vode, ki je vir življenja in očiščevanja ter pogoj obnavljanja. Na pojasnjevalni tabli ob bukvi piše, da na njej vsako leto požene 700 000 listov. Iz njih izhlapi 600 litrov vode in se obnovi okoli 45 000 litrov zraka, kolikor ga za dihanje na dan porabi štiričlanska družina. Voda pa ostaja voda: odžubori, odgrgra, odklokoče, ponikne, se zlije, odkaplja v svoje brezdanje podzemne prostore, dolbe skalne rogove, ki niso še nikomur na očeh, niti peklenščku.

Peklenske kamniške zavese se hladijo v jamski vodi.

